

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Факультет економіки і підприємництва

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

проходження навчальної практики з економіки аграрного підприємства для здобувачів першого «бакалаврського» рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(4 семестр, тривалість 2 тижні)

УМАНЬ–2022

Семенда Д.К., Непочатенко О.А., Коротєєв М.А. Програма та методичні вказівки з проходження навчальної практики з економіки аграрного підприємства для здобувачів першого «бакалаврського» рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Умань, 2022. 35с.

Програму та методичні вказівки для проходження практики підготували: Семенда Д.К., професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, к. е. н., професор; Непочатенко О.А., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, к. е. н., доцент; Коротєєв М.А., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, к. е. н., доцент.

Рецензенти:

завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського національного університету садівництва, к.е.н., доцент Прокопчук О.Т.

професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, к.е.н., професор Бурляй О.Л.

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності (протокол № 1 від 30 серпня 2022р.) та на засіданні науково-методичної комісії факультету економіки та підприємництва (протокол № 2 від 31 серпня 2022р.)

Зміст

Вступ.....	
1. Мета та завдання навчальної практики.....	
2. Організація та керівництво навчальною практикою.....	
3. Програма навчальної практики.....	
4. Індивідуальні розрахунково-аналітичні завдання	
5. Методи контролю.....	
6. Підведення підсумків навчальної практики.....	
7. Рекомендована література.....	

Вступ

Практика студентів є невід'ємною складовою частиною освітнього процесу підготовки фахівців і проводиться на оснащених відповідним чином базах практики в Уманському національному університеті садівництва, а також на сучасних підприємствах організаціях різних галузей економіки та державного управління. Вона є важливою та обов'язковою ланкою підготовки висококваліфікованих фахівців до майбутньої роботи, забезпечення його конкурентоспроможності та можливості працевлаштування на вітчизняному й європейському ринках праці. Загальні питання організації проведення практики в Уманському НУС регламентуються «Положенням про організацію проведення практичної підготовки студентів Уманського національного університету садівництва», схваленим рішенням Вченої ради Уманського НУС 06.03.2018р., протокол № 4.

Практика студентів передбачає безперервність і послідовність її проведення при одержанні потрібного обсягу практичних знань та умінь відповідно до різних ступенів освіти.

Практика передбачає удосконалення професійно-практичної підготовки студентів, технологію надання їм достатнього обсягу практичних знань, умінь і навичок відповідно до вимог освітнього процесу.

Відповідно до навчального плану підготовки здобувачів освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» студенти проходять навчальну практику з економіки аграрного підприємства, яка є важливою формою закріплення та поглиблення знань, одержаних у процесі теоретичного навчання, набуття вмінь і навичок, необхідних для застосування їх у майбутній виробничій діяльності.

Метою навчальної практики є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутнього фаху, отримання ними первинних професійних умінь і навичок. Навчальна практика – це самостійний вид роботи студента, який контролюється і спрямовується керівником практики, на основі безпосереднього ознайомлення з умовами господарювання, вивчення фінансової та статистичної звітності, власних спостережень.

Навчальна практика з економіки аграрного підприємства, відповідно до навчального плану передбачена на 2 курсі (4-й семестр). Тривалість навчальної практики складає 2 тижні (10 робочих днів). Обсяг практики вимірюється у кредитах і становить 3 кредити (або 90 годин).

1. Мета та завдання навчальної практики

Навчальна практика з економіки аграрного підприємства належить до обов'язкових компонент, які передбачено освітньо-професійною програмою підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Метою навчальної практики з економіки аграрного підприємства є систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних знань з дисципліни, та набуття практичних вмінь і навичок, необхідних для застосування їх у майбутній професійній діяльності.

Завдання навчальної практики з економіки аграрного підприємства:

- опанування основних понять і категорій фінансово-економічної та господарської діяльності підприємства;
- набуття практичних навичок використання базових інструментів здійснення підприємницької діяльності;
- набуття практичних навичок з аналізу та оцінки досягнутого рівня ефективності використання виробничих ресурсів підприємства;
- формування вмінь творчого пошуку резервів підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємства і його продукції.

Місце навчальної практики в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми: навчальна практика з економіки аграрного підприємства базується на компетентностях отриманих при вивченні таких навчальних дисциплін як “Політична економія”, “Історія економіки і економічної думки” “Макроекономіка”, «Кон'юнктура ринку», «Гроші та кредит», «Мікроекономіка», «Економіка аграрного підприємства» і є необхідною базою для сприйняття подальших навчальних дисциплін “Економіка підприємств”, «Конкурентоспроможність підприємства», «Економічний аналіз», «Аналіз господарської діяльності» та інших.

Компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Фахові компетентності:

СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК11. Здатність до організації підприємницької і торговельної діяльності у сфері агробізнесу

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

ПРН 21. Застосовувати одержані знання й уміння для контролю за виконанням дотримання правил торгівлі, зберігання товарів.

ПРН 22. Вміти застосовувати одержані знання й уміння для організації підприємницької і торговельної діяльності у сфері агробізнесу.

2. Організація та керівництво навчальною практикою

Проведення навчальної практики з економіки аграрного підприємства здійснюється у відповідності з «Положенням про організацію проведення практичної підготовки студентів Уманського національного університету садівництва», схваленим рішенням Вченої ради Уманського НУС 06.03.2018р., протокол № 4, а також освітньо-професійною програмою та навчальним планом підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Тривалість практики, терміни проведення, її обсяг визначаються навчальним планом та графіком навчального процесу.

2.1. Терміни і тривалість навчальної практики

Вид практики	Семестр	Тривалість (тижнів)	Місце проведення практики	Кафедра, яка відповідає за організацію і проведення практики
Навчальна практика з економіки аграрного підприємства	4	2	Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності	Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Загальна організація практики та контроль за її якістю проведення покладається на завідувача кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Завідувач кафедри призначає відповідальних за організацію та проведення практики студентів, досвідчених викладачів, які викладають фахові дисципліни при підготовці студентів.

Навчально-методичне керівництво навчальною практикою, а також контроль за виконанням робочої програми практики здійснюють керівник практики від кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Навчальна практика з економіки аграрного підприємства проводиться на базі навчальних кабінетів та навчально-наукової лабораторії кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Уманського НУС, де є необхідні умови для її проведення. Об'єктами навчальної практики з економіки аграрного підприємства є сільськогосподарські підприємства. Фінансовою і статистичною звітністю зазначених господарств студентів забезпечує кафедра або керівник практики (за погодженням із керівником практики студенти також можуть використати звітність власно обраних підприємств).

Під час проходження навчальної практики, є можливим відвідування студентами, у супроводі керівника практики, підприємств, з якими Уманський НУС має укладені договори на проведення практики.

Обов'язки керівника навчальної практики студентів від кафедри:

- проведення інструктажу про порядок проходження практики;
- надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення на практику, програми практики, щоденника, методичних рекомендацій тощо);

- видача індивідуального завдання, теми курсового, дипломного проекту (роботи) тощо;

- інформування студентів про систему звітності з практики, прийняту в університеті, критерії оцінювання рівня знань, умінь, навичок, які студенти досягають за результатами практики, та процедуру захисту звіту з практики перед комісією;

- забезпечення проходження практики згідно з календарним планом;

- контроль забезпечення необхідних умов праці, організації побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;

- приймання заліку з практики.

Обов'язки студента:

- з'явитись на збори з питань організації практики у встановлений кафедрою час;

- одержати до початку практики від керівника практики робочу програму практики, щоденник, отримати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- якісно та у повному обсязі виконувати усі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

- вивчити та суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та правил внутрішнього розпорядку на базі практики;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно скласти залік з практики.

3. Програма навчальної практики з економіки аграрного підприємства

Змістовий модуль 1

РЕСУРСИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Вступ

Загальний інструктаж та забезпечення студентів необхідним матеріалами (методичними вказівками, звітами аграрних підприємств, технічними засобами та ін.). Знайомство студентів з метою, змістом та структурою навчальної практики, методами навчання та контролю, уточнення індивідуальних завдань тощо.

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання

Різноманітність форм господарювання — об'єктивна передумова ринкової економіки. Законодавчо-правова база з питань розвитку та реформування сільськогосподарських підприємств. Види підприємств та об'єднань. Особливості створення і функціонування різних видів підприємств і об'єднань та їх економічно-правові основи.

Місія й різноманітні цілі підприємства. Головні напрямки діяльності підприємства. Поняття внутрішнього і зовнішнього середовища господарювання підприємств. Мікросередовище діяльності підприємств агропромислового комплексу. Макросередовище функціонування підприємств агропромислового комплексу.

Виробнича і організаційна структура підприємств різних форм власності і господарювання: державні підприємства, акціонерні товариства, господарські товариства з різним ступенем відповідальності, виробничі та обслуговуючі кооперативи, приватно-орендні підприємства.

Міжгосподарські об'єднання: холдинги, комбінати, корпорації, виробничі і науково-виробничі системи, їх організаційно-економічні основи. Основні принципи організації та функціонування міжгосподарських формувань. Контроль держави за діяльністю корпоративних об'єднань щодо антимонопольних заходів.

Тема 2. Земельні ресурси та їх використання у аграрних підприємствах

Земля – головний засіб виробництва у сільському господарстві. Види родючості ґрунту: природна, штучна, економічна (абсолютна, відносна). Єдиний державний земельний фонд України. Класифікація земель за цільовим призначенням. Поняття землезабезпеченості, структури сільськогосподарських угідь і посівних площ. Земельний кодекс. Земельна реформа та її етапи. Законодавча база про власність на землю. Проблеми застави земельних ділянок. Поняття ринку землі. Поняття земельного кадастру та його складові. Економічна оцінка землі. Грошова оцінка землі. Земельна рента і рентні платежі. Орендна плата за землю. Ефективність використання землі і методичні основи її визначення. Основні шляхи підвищення ефективності використання землі.

Тема 3. Матеріально-технічна база аграрних підприємств

Поняття, склад і особливості матеріально-технічної бази сільського господарства. Поняття розміру та структура енергоресурсів. Енергооснащеність

виробництва і енергоозброєність праці. Енергоємність сільськогосподарського виробництва і фактори її зниження. Система машин, її особливості та поліпшення використання.

Проблема заміни старої техніки на нову і економічні підходи до її розв'язання.

Особливості оцінювання ефективності використання транспорту, тракторного і комбайнового парків. Виробничі будівлі і споруди в аграрних підприємствах, їх значення, загальна характеристика і методика визначення показників ефективності використання. Основні напрями удосконалення методики оцінювання ресурсного і виробничого потенціалу. Вплив інфляційних процесів на відтворення матеріально-технічної бази. Шляхи підвищення економічної ефективності використання ресурсного потенціалу.

Тема 4. Основні засоби сільськогосподарських підприємств

Поняття, склад і структура основних виробничих фондів аграрних підприємств. Невиробничі фонди аграрних підприємств. Нормативні потреби в основних виробничих фондах сільськогосподарського призначення. Характерні відмінності основних фондів в аграрних підприємствах різного виробничого напрямку та необхідність їх раціонального поєднання.

Грошова оцінка основних засобів за первісною (початковою), відновною, залишковою, оцінною і ліквідаційною вартістю. Поняття балансової та первісної вартості. Фізичне та моральне зношення основних засобів. Поняття амортизації та необхідність її нарахування. Визначення балансової вартості груп основних фондів на початок звітного періоду. Індексація основних фондів і особливості їх відтворення в умовах інфляції. Характер і показники руху основних фондів. Показники фізичного стану основних фондів. Кількісний взаємозв'язок між темпами зростання валової продукції, фондооснащеності виробництва, фондоозброєності праці, річної продуктивності праці, фондівіддачі основних виробничих фондів. Шляхи поліпшення використання основних фондів.

Поняття і призначення капітальних вкладень. Класифікація капітальних вкладень за функціонально-цільовим призначенням і напрямками відтворення. Пріоритетні напрями капітальних вкладень. Розміри, динаміка і структура капітальних вкладень в аграрних підприємствах.

Тема 5. Оборотні засоби сільськогосподарських підприємств

Економічна сутність оборотних фондів і фондів обігу аграрних підприємств, їх склад, структура та джерела формування. Співвідношення між оборотними фондами сільськогосподарського і промислового походження. Забезпеченість аграрних підприємств оборотними фондами і показники їх вимірювання. Фактори, що зумовлюють розмір вкладень в оборотні фонди. Кругообіг авансованих коштів. Система показників ефективності використання оборотних коштів. Основні напрями поліпшення використання оборотних коштів в аграрних підприємствах. Необхідність нормування оборотних коштів за критерієм мінімальної достатності. Економічні підходи до нормування окремих складових оборотних коштів.

Тема 6. Трудові ресурси і продуктивність праці у

аграрних підприємствах

Поняття трудових ресурсів та їх класифікація. Динаміка, структура і показники використання трудових ресурсів. Забезпеченість і сезонність використання трудових ресурсів в аграрних підприємствах.

Особливості та умови сільськогосподарської праці. Показники продуктивності праці і методика їх обчислення. Рівень і динаміка продуктивності праці в аграрних підприємствах і галузях. Значення підвищення продуктивності праці у розв'язанні економічних і соціальних проблем. Співвідношення темпів зростання продуктивності і оплати праці та їх економічні наслідки. Проблема підвищення продуктивності праці у сільському господарстві.

Оплата праці. Організаційно-правові основи оплати праці. Закон України “Про оплату праці”. Галузева угода та її вимоги до оплати праці в аграрних формуваннях будь-яких організаційних структур. Форми і системи оплати праці, їх розвиток у сільському господарстві. Тарифна система та її елементи: тарифні сітки, тарифні ставки, кваліфікаційні довідники.

Нормування праці. Методи нормування праці і порядок розробки нормативних матеріалів. Класифікація затрат робочого часу та способи їх визначення: фотографія, хронометраж, фотохронометраж. Нормоутворювальні фактори.

Нормування механізованих робіт: особливості, нормоутворювальні фактори, послідовність розрахунків. Нормування польових механізованих робіт за типовими нормами та матеріалами спостережень. Методика розрахунку норм виробітку за матеріалами спостережень. Розрахунок норми витрат палива.

Нормування ручних і транспортних робіт у рослинницьких галузях. Нормоутворювальні фактори та особливості їх урахування у разі ручних робіт. Послідовність вивчення затрат робочого часу і розрахунку нормативів та норм праці за індивідуального і групового способів виконання робіт. Порядок визначення нормативів затрат робочого часу на підготовчо-заклучні роботи, відпочинок виконавця та обслуговування робочого місця. Методика визначення норм праці за даними спостережень.

Нормування транспортних робіт. Види транспортних послуг. Класифікація транспортних робіт, вантажів і доріг. Паспортизація доріг для різних видів транспорту. Характеристика нормоутворювальних факторів під час транспортних робіт. Розрахунок норм праці та витрат палива. Єдині й типові норми праці на транспорті. Вплив мотивації, оплати та нормування праці на її продуктивність.

Змістовий модуль 2

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Тема 7. Витрати виробництва і собівартість продукції аграрних підприємств

Витрати виробництва і собівартість продукції аграрних підприємств. Поняття суспільних та індивідуальних витрат виробництва. Види собівартості. Класифікація витрат у разі обчислення собівартості продукції.

Поняття рівня і структури собівартості. Фактори, що зумовлюють рівень собівартості. Об'єкти, методи і особливості обчислення собівартості продукції садівництва.

Тема 8. Ціни і ціноутворення на сільськогосподарську продукцію

Економічний зміст і функції цін. Мета і методи ціноутворення за умов ринку. Модифікація цін. Посилення функції ціни як економічного регулятора розширеного відтворення в умовах переходу до ринкових відносин. Суспільно необхідні витрати як основа ціни. Вплив співвідношення валютних курсів на динаміку цін.

Ціноутворення і ціни на сільськогосподарську продукцію. Основні принципи ціноутворення. Види цін, пов'язаних з реалізацією продукції сільського господарства та їх структура. Договірні і вільні ціни. Біржова ціна як різновид вільних цін. Регульовані державні ціни. Заставна ціна на сільськогосподарську продукцію у разі здійснення експортних операцій. Поняття внутрішньогосподарських і середньореалізаційних цін.

Поняття паритетності цін і необхідність еквівалентного обміну між сільським господарством і галузями, що забезпечують його матеріально-технічними ресурсами. Державне регулювання цін.

Тема 9. Економічні результати та ефективність діяльності аграрних підприємств

Оцінювання економічних результатів аграрних підприємств. Поняття ефекту і ефективності виробництва. Критерії економічної ефективності сільськогосподарського виробництва. Види ефективності. Система показників економічної ефективності сільськогосподарського виробництва. Натуральні і вартісні показники. Методика визначення показників економічної ефективності виробництва. Валова і товарна продукція, чиста продукція і чистий дохід, прибуток як показники ефекту. їх абсолютний і відносний розміри. Сутність рентабельності сільськогосподарського виробництва. Показники рентабельності сільськогосподарського виробництва: рівень рентабельності і норма прибутку. Методика визначення показників рентабельності виробництва.

Валова продукція та її розподіл в аграрних підприємствах. Відшкодування матеріальних витрат (фонд відшкодування) як основна умова відтворення. Чиста продукція, чистий дохід і прибуток, їх взаємозв'язок і методика розрахунку. Рух складових частин валового продукту в процесі розширеного відтворення. Фонди накопичення і споживання, їх склад і співвідношення в умовах господарської самостійності підприємств і ринкових відносин.

Тема 10. Державне регулювання та державна підтримка аграрних підприємств

Економічні функції держави. Індикативне макроекономічне планування. Фінансова та кредитна політика держави. Система оподаткування. Програми державної підтримки розвитку сільськогосподарського виробництва. Механізм державної фінансової допомоги суб'єктам аграрного підприємництва. Державний аграрний реєстр. Недержавні проекти та грантові програми підтримки розвитку підприємництва у сільському господарстві.

3.1. Структура навчальної практики з економіки аграрного підприємства

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	3	4
<i>Змістовий модуль 1. Ресурси сільськогосподарських підприємств та ефективність їх використання</i>			
1	Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання	9	9
2	Тема 2. Земельні ресурси та їх використання у аграрних підприємствах	9	9
3	Тема 3. Матеріально-технічна база аграрних підприємств	9	9
4	Тема 4. Основні засоби сільськогосподарських підприємств	9	9
5	Тема 5. Оборотні засоби сільськогосподарських підприємств	9	9
6	Тема 6. Трудові ресурси і продуктивність праці у аграрних підприємствах	9	9
Разом за змістовим модулем 1		54	54
<i>Змістовий модуль 2. Економічна ефективність аграрних підприємств та напрями її підвищення</i>			
7	Тема 7. Витрати виробництва і собівартість продукції аграрних підприємств	9	9
8	Тема 8. Ціни і ціноутворення на сільськогосподарську продукцію	9	9
9	Тема 9. Економічні результати та ефективність діяльності аграрних підприємств	9	9
10	Тема 10. Державне регулювання та державна підтримка аграрних підприємств	9	9
Разом за змістовим модулем 2		36	36
Всього		90	90

4. Індивідуальні розрахунково-аналітичні завдання

Навчальна практика з економіки аграрного підприємства проводиться на базі навчальних кабінетів та навчально-наукової лабораторії кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та передбачає виконання студентами індивідуальних розрахунково-аналітичних завдань. Завдання виконуються на основі даних фінансової і статистичної звітності аграрних підприємств, якою студентів забезпечує кафедра або керівник практики (за погодженням із керівником практики студенти також можуть використати звітність власно обраних підприємств).

В ході виконання індивідуальних завдань студенти повинні ознайомитись із установчими документами підприємства, визначити напрямок його діяльності, дослідити забезпеченість підприємства основними видами ресурсів, оцінити ефективність діяльності суб'єкта господарювання. Для оцінки виробничо-господарської діяльності підприємства необхідно використати звіти підприємства за 3 роки.

Нижче наведено перелік основних форм звітності, на основі яких проводиться аналіз діяльності підприємства:

Статут підприємства;

Форма №1 «Баланс»;

Форма №2 «Звіт про фінансові результати»;

Форма №3 «Звіт про рух грошових коштів»;

Форма №4 «Звіт про власний капітал»;

Форма №5 «Примітки до річної звітності»;

Форма 50-сг «Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств»;

Форма № 21-заг (річна) "Звіт про реалізацію продукції сільського господарства";

Форма № 29-с.-г. (річна) "Звіт про площі та валові збори сільськогосподарських культур, плодів, ягід і винограду";

Форма № 24-с.-г. (річна). "Звіт про виробництво продукції тваринництва, кількість сільськогосподарських тварин і забезпеченість їх кормами";

Форма №1 – ПВ «Звіт з праці».

Перелік завдань, що мають виконуватися студентами під час навчальної практики наведено нижче.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

РЕСУРСИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання

Завдання 1. Вказати особливості та визначити переваги і недоліки основних організаційно-правових форм сільськогосподарських підприємств

Організаційно-правова форма	Особливості	Переваги	Недоліки
Фермерське господарство			
Сімейне фермерське господарство			
Сільськогосподарський кооператив			
Товариство з обмеженою відповідальністю			
Акціонерне товариство			
Приватне підприємство			

Висновки:

Завдання 2. Ознайомитися з Статутом та установчими документами підприємства і схематично зобразити його організаційну структуру за зразком:

Рисунок. Організаційна структура підприємства

Висновки:

Тема 2. Земельні ресурси та їх використання у аграрних підприємствах

Завдання 1. Визначити та проаналізувати склад і структуру сільськогосподарських угідь у підприємстві

Культура та їх група	20__ р.		20__ р.		20__ р.	
	площа, га	в % до всього	площа, га	в % до всього	площа, га	в % до всього
Всього сільськогосподарських угідь						
в т.ч.: рілля						
сіножаті						
пасовища						
багаторічні насадження						

Висновки:

Завдання 2. Визначити та проаналізувати структуру посівних площ сільськогосподарських культур у підприємстві

Культура та їх група	20__ р.		20__ р.		20__ р.	
	площа, га	питома вага, %	площа, га	питома вага, %	площа, га	питома вага, %
1. Всього зернових та зернобобових						
в т.ч.: пшениця						
жито						
гречка						
кукурудза на зерно						
ячмінь озимий						
ячмінь ярий						
горох						
овес						
просо						
2. Всього технічних						
в т. ч.: соняшник						
соя						
ріпак озимий						
ріпак ярий						
цукрові буряки						
3. Всього картоплі, овочів та баштанних						
в т.ч.: картопля						
овочі відкритого ґрунту						
4. Всього кормових						
в т. ч.: кормові коренеплоди						
кукурудза на силос і зелений корм						
багаторічні трави						
однорічні трави						
Всього посівів						

Висновки:

Завдання 3. Визначити рівень урожайності основних с.-г. культур у підприємстві

Культура	Валовий збір, ц			Урожайність, ц/га		
	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.
Зернові та зернобобові – всього						
в т. ч.: пшениця						
жито						
гречка						
кукурудза на зерно						
ячмінь озимий						
ячмінь ярий						
горох						
овес						
просо						
Соняшник на зерно						
Соя						
Ріпак озимий						
Ріпак ярий						
Цукрові буряки (фабричні)						
Картопля						
Овочі відкритого ґрунту						
Кормові коренеплоди						

Висновки:

Завдання 4. Визначити рівень економічної ефективності використання землі у підприємстві на підставі натуральних та вартісних показників

Показник	20__ р.	20__ р.	20__ р.
Виробництво на 100 га ріллі, ц:			
зерна			
соняшнику			
цукрових буряків			
Виробництво на 100 га відповідних угідь, ц:			
живої маси ВРХ			
живої маси свиней			
молока			
Одержано на 100 га с.-г. угідь, тис. грн.:			
валової продукції			
товарної продукції			
чистого прибутку			

Висновки:

Ситуаційне завдання.

Використовуючи наведені в таблиці дані визначити:

1. На скільки відсотків врожайність з урахуванням економічної оцінки землі на I ділянці вища ніж на II ділянці?
2. Кількість зерна одержаного на I ділянці з розрахунку на 1000 грн. вартості землі, ц.

№ п/п	Показник	Рівень
1.	Економічна оцінка сільськогосподарських угідь в ПСГ районі, балів	55
2.	Грошова оцінка 1 га ріллі в ПСГ районі, грн.	35800
3.	Економічна оцінка землі, балів	
	а I ділянка	52
	б II ділянка	58
4.	Площа зернових, га	
	а I ділянка	750
	б II ділянка	1100
5.	Валовий збір зернових, тис. ц	
	а I ділянка	24,0
	б II ділянка	37,4

Тема 3. Матеріально-технічна база аграрних підприємств

Завдання 1. Визначити рівень забезпеченості підприємства основними видами сільськогосподарської техніки

Техніка	20__ р.	20__ р.	20__ р.
Трактори			
у розрахунку на 1000 га ріллі			
Комбайни зернозбиральні			
у розрахунку на 1000 га посівної площі культур зернових (без кукурудзи), шт			
Комбайни кукурудзозбиральні			
у розрахунку на 1000 га посівної площі кукурудзи, шт			
Комбайни і машини бурякозбиральні			
у розрахунку на 1000 га посівної площі буряків цукрових фабричних, шт			
Вантажні та вантажно-пасажирські автомобілі			
Причепи та напівпричепи			
Плуги			
Культиватори			
Борони			
у т.ч. дискові			
Машини посівні та для садіння			
сівалки			
Розкидачі гною і добрив			
Установки та агрегати для доїння корів, шт			
Машини і механізми для приготування кормів			
Роздавачі кормів			
Транспортери для прибирання гною			

Висновки:

Ситуаційне завдання.

Використовуючи наведені в таблиці дані визначити:

1. Енергозабезпеченість.
2. Енергоозброєність.

Вихідні дані:

№ з/п	Показник	Значення
1.	Енергетичні потужності, всього к. с.	8600
2.	Чисельність працівників, всього чол.	315
3.	в т.ч. зайняті в сільськогосподарському виробництві	275
4.	Площа сільськогосподарських угідь, га	2500
5.	Площа посівів, га	2150

Тема 4. Основні засоби сільськогосподарських підприємств

Завдання 1. Визначити склад та структуру капіталу підприємства

Вид засобів	Вартість на кінець року, тис. грн.			Структура на кінець року, %		
	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.
I. Всього основних засобів						
II. Оборотні фонди						
III. Фонди обігу						
IV. Всього оборотних засобів (II+III)						
V. Всього засобів (I+IV)						

Висновки:

Завдання 2. Визначити показники фізичного стану та руху основних засобів підприємства

Показник	20__ р.	20__ р.	20__ р.
Вихідні дані:			
1. Наявність на початок року, тис. грн.			
2. Придбано, тис. грн.			
3. Вибуло, тис. грн.			
4. Наявність на кінець року, тис. грн.			
5. Річний приріст (+), зниження (-), тис. грн.			
6. Сума зносу, тис. грн.			
а) на початок року			
б) на кінець року			
Розрахункові дані:			
Показники:			
а) оновлення засобів, %			
б) вибуття засобів, %			
в) зносу засобів, %:			
– на початок року			
– на кінець року			
г) придатність засобів, %:			
– на початок року			
– на кінець року			

Висновки:

Завдання 3. Визначити структуру основних засобів в підприємстві

Вид основних засобів	Вартість на кінець року, тис. грн.			Питома вага, %		
	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.
Будівлі, споруди, передавальні пристрої						
Машини і обладнання						
Транспортні засоби						
Інструмент та інвентар						
Робоча і продуктивна худоба						
Багаторічні насадження						
Капітальні витрати на поліпшення земель						
Інші основні засоби						
Разом						

Висновки:**Завдання 4. Визначити показники забезпеченості та ефективності використання основних засобів у підприємстві**

Показник	20__ р.	20__ р.	20__ р.
Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.			
Площа с.-г. угідь, га			
Середньорічна чисельність робітників зайнятих в с.-г. виробництві, чол.			
Вартість валової продукції в постійних цінах, тис. грн.			
Чистий прибуток, тис. грн.			
Середньорічна вартість оборотних засобів, тис. грн.			
Капіталозабезпеченість, тис.грн.			
Капіталоозброєність, тис.грн.			
Капіталовіддача, грн.			
Капіталомісткість, грн.			
Норма прибутку, %			

Висновки:**Ситуаційне завдання.**

Використовуючи наведені в таблиці дані визначити:

1. Коефіцієнт вибуття основних засобів.
2. Коефіцієнт оновлення основних засобів.
3. Капіталомісткість.
4. Капіталовіддачу.

№ з/п	Показник	Рівень
1.	Наявність основних засобів на початок року, тис. грн.	10300
2.	Надійшло основних засобів за рік, тис. грн.	1940
3.	Вибуло основних засобів за рік, тис. грн.	830
4.	Валова продукція у постійних цінах, тис. грн.	22840

Тема 5. Оборотні засоби сільськогосподарських підприємств

Завдання 1. Визначити структуру оборотних засобів у підприємстві

Показник	Вартість на кінець року, тис. грн.			Питома вага, %		
	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.
I. ОБОРОТНІ ФОНДИ						
Виробничі запаси						
Поточні біологічні активи (тварини на вирощуванні та відгодівлі)						
Незавершене виробництво						
Витрати майбутніх періодів						
II. ФОНДИ ОБІГУ						
Готова продукція						
Товари						
Дебіторська заборгованість						
Грошові кошти та їх еквіваленти						
III. ВСЬОГО ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ						

Висновки:

Завдання 2. Розрахувати показники ефективності використання оборотних засобів у підприємстві

№ з/п	Показник	20__ р.	20__ р.	20__ р.
1	Валова продукція в постійних цінах, тис. грн.			
2	Сума обороту (або дохід (виручка) від реалізації всієї продукції), тис. грн.			
3	Середньорічна вартість оборотних засобів, тис. грн.			
4	Вартість оборотних засобів на 1 грн. валової продукції, грн. (3:1)			
5	Вартість валової продукції на 1 грн. оборотних засобів, грн. (1:3)			
6	Тривалість обороту оборотних засобів, днів (3*360:2)			
7	Коефіцієнт обігу оборотних засобів (2:3)			

Висновки:

Ситуаційне завдання.

Використовуючи наведені в таблиці дані визначити:

Коефіцієнт оборотності оборотних засобів

Тривалість одного обороту оборотних засобів, днів

Капіталовіддачу оборотних засобів, грн.

Капіталомісткість оборотних засобів, грн.

Вихідні дані:

Показник	Значення
Середньорічна вартість оборотних засобів, тис. грн.	34218
Сума обороту (виручка від реалізації продукції), тис. грн.	32149
Вартість валової продукції у постійних цінах, тис. грн.	25133

Тема 6. Трудові ресурси і продуктивність праці у аграрних підприємствах

Завдання 1. Визначити показники продуктивності праці в підприємстві

Показник	20__ р.	20__ р.	20__ р.
Вихідні дані:			
1. Валова продукція сільського господарства в постійних цінах, тис. грн.			
в т. ч.: в рослинництві			
в тваринництві			
2. Середньорічна чисельність робітників зайнятих в сільському господарстві, всього чол.			
в т. ч.: в рослинництві			
в тваринництві			
3. Відпрацьовано людино-годин в рослинництві і тваринництві, всього			
в т. ч.: в рослинництві			
в тваринництві			
Розрахункові дані:			
1. Всього вироблено валової продукції сільського господарства на одного середньорічного робітника, грн.			
в т. ч.: в рослинництві			
в тваринництві			
2. Всього вироблено валової продукції сільського господарства на 1 людино-годину, грн.			
в т. ч.: в рослинництві			
в тваринництві			

Висновки:

Завдання 2. Визначити витрати на оплату праці на виробництво одиниці продукції сільського господарства (зарплатомісткість) у підприємстві, грн.

Показник	Зерно	Соняшник	Ріпак	Соя	Цукрові буряки	Приріст живої ваги ВРХ	Приріст живої ваги свиней	Молоко
Виробництво продукції, ц								
Всього витрат на виробництво продукції, тис. грн.								
в т.ч. витрати на оплату праці на продукцію, тис. грн.								
Прямі витрат на оплату праці на 1 ц основної продукції (зарплатомісткість), грн.								
Частка витрат на оплату праці у виробничих витратах на продукцію, %								

Висновки:

Ситуаційне завдання

Використовуючи наведені в таблиці дані визначити:

Річну продуктивність праці, грн.

Денну продуктивність праці, грн.

Годинну продуктивність праці, грн.

Вихідні дані:

Показник	Значення
Вартість валової продукції у постійних цінах, тис. грн.	56204
Середньорічна чисельність працівників, осіб	96
Ними відпрацьовано:	
тис. люд.-днів	25,4
тис. люд.-год.	181,1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА
НАПРЯМИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

Тема 7. Витрати виробництва і собівартість продукції аграрних підприємств

Завдання 1. Визначити виробничу та повну собівартість окремих видів с.-г. продукції у підприємстві

Продукція	Виробнича собівартість 1 ц, грн.			Повна собівартість 1 ц, грн.		
	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.	20__ р.
Рослинництво						
Зерно – всього						
в т. ч.: пшениця						
жито						
гречка						
кукурудза на зерно						
ячмінь озимий						
ячмінь ярий						
горох						
овес						
просо						
Соняшник на зерно						
Соя						
Ріпак озимий						
Ріпак ярий						
Цукрові буряки (фабричні)						
Картопля						
Овочі відкритого ґрунту						
Тваринництво						
Приріст живої ваги ВРХ						
Приріст живої ваги свиней						
Молоко						

Висновки:

Завдання 2. Визначити структуру витрат на основне виробництво (рослинництво і тваринництво) в підприємстві

Елемент витрат	Рослинництво		Тваринництво	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %
1. Витрати на оплату праці				
2. Відрахування на соціальні заходи				
2. Матеріальні витрати – всього				
у т. ч.:				
насіння і посадковий матеріал				
корми				
інша продукція сільського господарства				
мінеральні добрива				
нафтопродукти				
електроенергія				
паливо				
запасні частини та ремонтні і будівельні матеріали				
оплата робіт і послуг виконаних сторонніми організаціями та інші матеріальні витрати				
3. Амортизація основних засобів				
4. Інші витрати				
Всього витрат				

Висновки:

Ситуаційне завдання.

Використовуючи наведені дані визначити виробничу собівартість 1 ц повноцінного зерна озимої пшениці і 1 ц зерновідходів.

Зібрана площа, га – 805

Урожайність озимої пшениці у вазі після доробки, ц/га – 39,5

Вихід соломи з 1 га, ц – 40

Одержано зерновідходів, ц – 2268

Вміст зерна у зерновідходах, % – 45

Нормативна собівартість 1 ц соломи, грн. – 80

Витрати на озиму пшеницю, тис. грн. – 21890,6

Ситуаційне завдання.

Визначити виробничу собівартість 1 голови приплоду та собівартість 1ц молока.

Середньорічне поголів'я корів основного стада – 216 гол.

Середній річний надій на 1 корову – 5631 кг

Одержано телят у розрахунку на 100 корів – 90 гол.

Вихід гною від 1 корови – 8т

Нормативна собівартість 1т гною – 80 грн.

Витрати на основне стадо корів – 7670,7 тис. грн.

Тема 8. Ціни і ціноутворення на сільськогосподарську продукцію

Завдання 1. Визначити рівень цін реалізації 1 ц продукції рослинництва і тваринництва в підприємстві, грн.

Продукція	20__ р.	20__ р.	20__ р.
Рослинництво			
Зерно – всього			
в т. ч.: пшениця			
жито			
гречка			
кукурудза на зерно			
ячмінь озимий			
ячмінь ярий			
горох			
овес			
просо			
Соняшник на зерно			
Соя			
Ріпак озимий			
Ріпак ярий			
Цукрові буряки (фабричні)			
Картопля			
Овочі відкритого грунту			
Тваринництво			
Жива вага ВРХ			
Жива вага свиней			
Молоко			

Висновки:

Тема 9. Економічні результати та ефективність діяльності аграрних підприємств

Завдання 1. Визначити рентабельність окремих галузей (рослинництва і тваринництва) і в цілому сільськогосподарського виробництва у підприємстві

Показники	20__ р.	20__ р.	20__ р.
Вихідні дані:			
Повна собівартість реалізованої продукції всього, тис. грн.			
у т.ч. галузі рослинництва			
галузі тваринництва			
Дохід (виручка) від реалізації продукції всього, тис. грн.			
у т.ч. галузі рослинництва			
галузі тваринництва			
Розрахункові дані:			
Прибуток (збиток) від реалізації продукції всього, тис. грн.			
у т.ч. галузі рослинництва			
галузі тваринництва			
Рівень рентабельності (збитковості) – всього, %			
у т.ч. галузі рослинництва			
галузі тваринництва			

Висновки:

Завдання 2. Визначити показники ефективності виробництва продукції рослинництва у підприємстві

Показник	Зерно - всього	Пшениця	Кукурудза	Соняшник	Соя	Ріпак	Цукрові буряки
Вихідні дані:							
Зібрана площа, га							
Вироблено продукції, ц							
Виробничі витрати, тис. грн.							
Реалізовано продукції у фізичній масі, ц							
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн..							
Дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн..							
Прибуток (збиток) від реалізації продукції, тис. грн							
Розрахункові дані:							
Урожайність, ц/га							
Виробничі витрати на 1 га, грн.							
Рівень товарності, %							
Виробнича собівартість 1 ц, грн.							
Повна собівартість 1 ц, грн.							
Ціна реалізації 1 ц, грн.							
Прибуток (збиток) на 1 ц, грн.							
Прибуток (збиток) на 1 га, грн.							
Рівень рентабельності (збитковості), %							

Висновки:

Завдання 3. Визначити показники ефективності виробництва продукції тваринництва у підприємстві

Показник	Жива вага ВРХ	Жива вага свиней	Молоко
Поголів'я, гол.			
Вироблено продукції, ц			
Виробничі витрати, тис. грн.			
Реалізовано продукції у фізичній масі, ц			
Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.			
Дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.			
Прибуток (збиток) від реалізації продукції, тис. грн.			
Розрахункові дані:			
Продуктивність 1 голови			
Виробничі витрати на 1 гол., грн.			
Рівень товарності, %			
Виробнича собівартість 1 ц, грн.			
Повна собівартість 1 ц, грн.			
Ціна реалізації 1 ц, грн.			
Прибуток (збиток) на 1 ц, грн.			
Прибуток (збиток) на 1 гол., грн.			
Рівень рентабельності (збитковості), %			

Висновки:

**Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю «залік»
з навчальної практики з економіки аграрного підприємства
(заочна форма навчання)**

Змістовий модуль	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2				Загальна сума балів
	Кількість балів за змістовий модуль	60						40			
Тема	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	100
Кількість балів	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
в т.ч. за видами робіт:											
- практичні заняття											
- виконання СРС	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	
- інші види робіт											

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтинговий показник	Оцінка у національній шкалі		Оцінка ECTS
90-100	Зараховано	відмінно	A (відмінно)
82-89		добре	B (добре)
75-81			C (добре)
67-74		задовільно	D (задовільно)
60-66			E (задовільно)
35-59	Незараховано	незадовільно	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34			F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням

7. Рекомендована література

Базова

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: Підручник. К.: КНЕУ, 2013. 779 с.
2. Горьовий В.П. Менеджмент фермерських господарств. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 366 с.
3. Дем'яненко С. І. Аграрний менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2018. 520 с.
4. Економіка і підприємництво, менеджмент: Навчальний посібник.- 2-ге вид., стереотипне/ [С. М. Рогач, Т. А. Гуцул, В. А. Ткачук та ін.]. Київ: ЦП «Компринт», 2018. – 722 с.
5. Семенда Д.К., Бурляй О.Л., Коротеєв М.А., Семенда О.В. Економіка підприємства: Підручник. Умань: Видавець "Сочінський", 2014. 476 с.
6. Семенда Д.К., Коротеєв М.А., Семенда О.В., Семенда О.В. Економіка підприємства: навч. посібн. Умань: ВПЦ "Візаві", 2018. 246 с.
7. Остапчук А. Д., Збарська А. В. Організація підприємницької діяльності у фірмі: навч. посібник [за ред. професора В. К. Збарського. К.: КиМУ, 2015. – 273 с.
8. Організація виробництва та планування діяльності на підприємствах АПК: навч. посібник / В. М. Петров / Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: Майдан, 2016. – 362 с.

Допоміжна

9. Borovyk P., Kyryliuk V., Kolotukha S., Korotieiev M. and Krochak O. Excessive Concentration of Agricultural Land by Holdings as A Problem of Land Management in Ukraine. Proceedings of the 37th International Business Information Management Association Conference, IBIMA 2021: Innovation Management and information Technology impact on Global Economy in the Era of Pandemic. 30-31 May 2021, Cordoba, Spain, P. 7991-7993. (Scopus & Web of Science).
10. Дем'яненко С. І., Сас О. О. Управління великотоварними агропромисловими формуваннями : монографія. Київ : КНЕУ, 2018. 216 с.
11. Mykola Koroteyev, Iryna Korman, Olena Manziy, Olha Semenda, Olena Semenda Prospects for the market turnover of agricultural land in Ukraine *Problems and Perspectives in Management*, Volume 15, Issue 2, 2017. P. 344-354.
12. Непочатенко О.А., Бурляй А. П. Вплив діяльності сільськогосподарських підприємств на навколишнє природне середовище. *Науковий збірник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. – Випуск 20. – Ч.1.-Ужгород. – 2018. – С.64-69.
13. Непочатенко О.А. Стратегічне планування як один із регуляторних механізмів розвитку підприємницької діяльності аграрної сфери економіки / П.К Бечко, О.А. Непочатенко, В.П. Бечко, С.А. Пташник, М. Кобилянський // *Зб. наук. праць Уманського національного університету садівництва. Серія «Економічні науки»*. – 2020. – Вип. 97. – Ч. 2. – С. 227-234.

14. Nesterchuk Y., Korotieiev M., Cherneha I., Sokolyuk S., Zharun O. & Blenda N. Development and Problems of Farmers Activities in Ukraine. *Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference (IBIMA). Education Excellence and Innovation Management through. Vision 2020.* 10-11 April 2019, Granada, Spain, P.4287-4299. (Scopus & Web of Science).
15. Організаційно-економічне забезпечення розвитку сімейних фермерських господарств: монографія / [Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Шпикуляк О. Г. та ін.]. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2019, 212 с.
16. Організація сімейних фермерських господарств: методичні рекомендації / укладачі [Ю.О. Лупенко, М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк та ін.]. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2020. 92 с.
17. Перспективні форми організації господарської діяльності на селі: наукова доповідь / Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» [кол. авторів: Ю.О. Лупенко, О.Г. Шпикуляк, В.Я. Месель-Веселяк та ін.]. К. : ННЦ «ІАЕ», 2019. – 114 с.
18. Семенда Д.К., Коротєєв М.А., Семенда О.В. Удосконалення організаційно-економічного механізму використання земельних ресурсів у сільськогосподарських підприємствах: Монографія – Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2016. – 242 с.
19. Стратегічні напрями сталого розвитку сільських територій на період до 2030 року / [Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Булавка О.Г. та ін.]; за ред. Ю.О. Лупенка. – К. : ННЦ ІАЕ, 2020. – 60 с.
20. Ринковий обіг земель сільськогосподарського призначення: досвід країн ЄС Ю.О. Лупенко, О.В.Ходаківська, І.В. Юрченко. – К. : ННЦ ІАЕ, 2019. – 80 с.
21. Управління інноваційно-технологічним розвитком агросфери : монографія / Лобас М. Г., Россоха В. В., Соколов Д. О. ; за ред. М. Г. Лобаса. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2016. – 416 с.
22. Формування інституційного середовища в управлінні продуктивністю аграрних підприємств / [Ю.О. Лупенко, О.В. Скидан, В.В. Вітвіцький та ін.]. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2019 – 56 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Аграрний сектор України – <http://agroua.net>
2. Асоціація «Український клуб аграрного бізнесу» – <http://www.ucab.ua>
3. Державна служба статистики України – www.ukrstat.gov.ua
4. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру - <https://land.gov.ua>
5. Інформаційно-аналітичний портал АПК України: <https://agro.me.gov.ua>
6. Міністерство аграрної політики та продовольства України – <https://minagro.gov.ua/ua>
7. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
8. ННЦ «Інститут аграрної економіки» - <http://www.iae.org.ua>
9. Сайт журналу «Пропозиція» – www.propozitsiya.com